

V Praze, dne 11. 9. 2014

Školitelský posudek k diplomové práci Bc. Kateřiny Englerové „Stálost objektu jako metoda pro výzkum vyšších kognitivních funkcí primátů“

Diplomová práce byla vypracována v rámci „Výzkumné skupiny pro studium kognice primátů“ - společné skupiny Ústavu normální, patologické a klinické fyziologie 3. LF UK a Laboratoře neurofyziologie paměti Fyziologického ústavu Akademie věd České republiky.

V diplomové práci se diplomantka zaměřuje na studium „stálosti objektu“ u druhu makak rhesus a poté modifikuje metodiku připravenou pro testování stálosti objektu a používá ji pro další experiment – testování reakcí makaků na nové objekty.

Předkládanou diplomovou práci tak tvoří dva experimenty, z nichž každý z nich by mohl tvořit takřka samostatnou práci.

Stálost objektu je kognitivní schopnost, která umožňuje chápat, že objekt existuje, i když není bezprostředně přístupný momentálnímu smyslovému vnímání. Tato schopnost je základem pro rozvoj řady dalších komplexnějších kognitivních funkcí. Tradičně byla tato schopnost zkoumána v rámci vývojové psychologie, nicméně v posledních desetiletích je zkoumána u různých živočišných druhů i v rámci etologie a srovnávací psychologie.

Testování neofobie/neofilie je prominentní etologické téma, sledované u různých druhů, i jako osobnostní otázka. Testování probíhá v různých experimentálních kontextech (potravní neofobie/neofilie, reakce na nové objekty). Metodika, která byla použita v této práci, je nová a poskytuje tak snad další úhel pohledu na danou problematiku.

V teoretickém úvodu své práce diplomantka shrnuje poznatky o stálosti objektu a o testování neofobie/neofilie u různých živočišných druhů.

Úvod je přehledně členěn, je sepsán čtivě a důkladným způsobem, s naprostým minimem chyb.

V prvním segmentu experimentální části práce diplomantka zkoumá stálost objektu u naivních jedinců druhu makak rhesus. Tato část je komplementární k diplomové práci Michala Galika, která byla obhájena na jaře tohoto roku. Michal testoval ekvivaletní úlohy u starších makaků, kteří již dříve prošli kognitivním tréninkem v jiných testech.

Katka ve svých experimentech demonstruje rozdíly mezi naivními jedinci a jedinci s kognitivním pretréninkem a ukazuje, jak se mohou lišit strategie, které si různí jedinci osvojují.

Obě tyto práce jsou rovnocennými díly společného projektu, který je momentálně připravován k publikaci.

Ve druhé části Katka testuje reakci makaků na nové objekty a diskutuje, nakolik je tato reakce ovlivněna dalšími faktory, například jejich předchozími zkušenostmi s experimentálními úlohami, hierarchickým postavením jednotlivých makaků nebo specifiky, která má použítá metodika oproti jiným publikovaným experimentům.

Experimentální část je zpracována zcela korektně, s použitím vhodných statistických metod (nakolik je to možné u takřka „kazuistického“ počtu sledovaných subjektů).

V průběhu řešení diplomové práce prokázala diplomantka nejen schopnost zpracovávat odbornou literaturu, provádět experimenty, vyhodnocovat je a (sebe)kriticky interpretovat výsledky, ale i schopnost čelit drobným obtížím, které provázejí behaviorální testování primátů. Množství času a energie, které vynaložila, je více než dostačující pro sepsání diplomové práce, ale především umožňuje uzavřít zdárně celý projekt.

Práci doporučuji k obhájení a navrhuji stupeň hodnocení „výborně“.

RNDr., PhDr. Tereza Nekovářová, PhD.

Laboratoř neurofyziologie paměti

Fyziologický ústav AV ČR v.v.i.

Katedra zoologie

Přírodovědecká fakulta UK